

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Imbriani 9/III.

Izdaja: konsorcijska Maleda lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVIKE IN POUK.

Stane: ena številka 25 stotink.

Eno leto 10 lir

Pol leta 5 lir

Četrť leta 3 li

Odg. urednik Ivan Pradel

Mali koledar.

Petek, 11. decembra: Damaz, Trazon. —
Sobota, 12.: Sinezij, Epimah. — **Nedelja,**
13.: Lucija. — Ponedeljek, 14.: Spiridion,
Nikazij. — Torek, 15.: Irenej, Kristina.
— Sreda, 16.: Adela. — Četrtek, 17.: Lazar,
Berta. — Petek, 18.: Gracijan.

MALE NOVICE

Novi prefekti.

Amidej Moroni, dosedanji prefekt v
Trstu, je prestavljen. Na njegovo mesto
je že prišel iz Ferrare prefekt dr. Ivan
Gastil. — Iz Zadra je šel proč prefekt
Bassi in prišel nanovo dr. Peter Carpani.

Mussolini pride v Trst.

Že večkrat so ga pričakovali. Sedaj je
izjavil, da upa prihodnje leto priti pogle-
dat svoje zveste Tržačane. Kdaj bo to, ni
še natančneje določeno.

Trije velikani.

Letos je minilo 125 let, odkar se je
rodil veliki narodni vzgojitelj Anton
Martin Slomšek. Rojen je bil 26. no-
vembra l. 1800. v dobri kmečki hiši na
Slomu pri Ponikvah v zeleni Štajerski.
Njegov spomin je med Slovenci vedno
živ.

Dne 3. decembra pa je bilo 125 let, od-
kar se je rodil v Vrbi na Gorenjskem
France Prešeren, največji ne le kot
pesnik, ampak tudi kot mojster-zidar
slovenske kulture in narodnosti.

Dne 27. novembra pa je minilo 60 let
od rojstva Janeza Kreka, ki je zagledal
luč sveta pri Sv. Gregorju na Dolenj-
skem. Bil je učenjak in politik, da mu
ni para med sodobniki, mož svetlega
uma in zlatega srca.

Slava velikim dobrotnikom naroda!

Prosvetna zveza v Mariboru.

Mariborska Prosvetna zveza, ki dela
po istem programu kakor Prosvetna zve-
za v Gorici, je imela 23. novembra občni
zbor. Ima na Štajerskem 156 društev z
14.820 člani. Dramatskih predstav so
imeli lani 319, predavanj 572. Zveza je
silno delala za poživitev narodnih noš.
Dekliška zveza ima 62 krožkov z 2500
članicami.

Sodba.

Spor Med Bolgarijo in Grčijo so ve-
levlasti tako razsodile: Grki so prepri-
čani, zato morajo plačati 85 tisoč fun-
tov (okroglo 10 milijonov lir) družinam
ubitih Bolgarov, državi pa 57 tisoč fun-
tov za stroške.

Podpis v Londonu.

V Londonu so dne 1. decembra slo-
vesno podpisali lokarno pogodbo.
Mussolini ni šel osebnost v London.

Kolarič.

Kolariča so iz Pule preko Trsta od-
gnali v zapore v Južno Italijo, v mesto
Santo Stefano-Ventotene. Tam bo 11 let
v samotni celici, potem pa v navadni do-
smrti, ako je poprej ne pobriše; prav
lahko ne bo šlo.

1. december.

V Jugoslaviji se slavi 1. december kot
narodni praznik v spomin združenja Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev v novo drža-
vo leta 1918. Tudi letos se je ta dan slo-
vesno praznoval. V Beogradu je bila bla-
goslovljena z veliko slovesnostjo zastava
«Narodne Obrane», društva, katero ima
za cilj združenje vseh Južnih Slovanov.
Pri blagoslovu zastave je kumoval pre-
stolonaslednik Peter.

Ministrske plače.

Med novimi postavami je tudi taka, da
se ministrom izboljšajo plače. Dosedaj so
imeli ministri letne plače poprečno 37
tisoč lir, sedaj se jim zviša na 80 tisoč.
Ministrski vladni tajniki bodo imeli po
40 tisoč.

Mali Kolarič v Brkinih
Dvonoga podgana na podstrešju
ali dobra misel slabega človeka

(Naše poročilo z Mislić).

Poročati moramo javnosti o zanimivem
slučaju, kateri ne najde kmalu para. Pri
posestniku Ivanu Vatovcu na št. 22. so o-
pazili privikrat dne 8. septembra, da je
bilo ukradenega nekaj kruha; čez nekaj
dni je zmanjkala precejšnja svota denar-
ja; par dni za tem zopet denar, jestvine,
kruh in druge; enkrat je izginilo 16 rjuh,
zlata verižica in razni drugi predmeti,
ki so imeli kaj vrednosti. Tatvine so se
zgodile ob vsakem času dneva ali noči
in pri zaprtih vratih. Vse se je čudilo, ka-
kor da bi kradel neviden duh.

MALI LIST UKRADEN.

V soboto 21. novembra zvečer so domači
brali Mali list in ga pustili na mizi v ku-
hinji; zjutraj ga ni bilo več; pa je bilo
vse zaprto. Tedaj se jim je posvetilo, da
mora tat stanovati na «fitu» v hiši. V ne-
deljo so vse natančno preiskali: našli so
predrt zid med skednjem in zidnico v
podstrešju. Ker je pri zidu kup slame do
strehe in vse previdno zanešeno, pod-
strešjem pa tudi založeno z otavo, je bila
luknja zelo skrita očem.

NA STRAŽI.

V ponedeljek 23. novembra se je posta-
vila domača hči na stražo; prevrtila je
iz ene sobe majhno luknjico, tako da se
je skozi videlo na izhod iz podstrešja.
Ostali domači so hišo zaklenili in se od-
pravljali, da pojdejo listje grabit. Dekle
na straži ni dolgo čakala; na podstrešju
se začuje tiha hoja, nato se pokažejo na
lestvi boste noge in prileze slednjič dol
cela oseba.

KDO JE BIL.

Pogumna stražarica je takoj spoznala
nekdanjega hišnega hlapca. Ta je bil pri

njih za hlapca pet let, o sv. Juriju letos
pa je šel proč. Bil je letos potrjen k vo-
jakom. Pa kakor vidimo, ni šel daleč
vstran. Kakor že tedne in tedne, je hotel
tudi tega usodnega dne pogledati po hiši
in pobrati kaj koristnega. Najprej si je
odlomil kos kruha, potlej pa je hitel v
drugo sobo na delo tatinsko.

HOP CEFIZELJ.

Dekle je med tem dala skozi okno zna-
menje z roko očetu in materi, ki sta bila
še na dvorišču, sama pa je oborožena s
kosom železa stopila za tatom. Ta je ostr-
mel, potlej pa je naglo skočil proti nji in
jo udaril. Zadel jo je na oko, da bi jo
kmalu oslepil. Bilo bi po nji, da ni prihi-
tel oče. Začelo se je ruvanje in vpitje. Pri-
hitel je sosed na pomoč in slednjič so ro-
parja ukrotili. Slučajno so bili snoparji
blizu, ki so ga prevzeli in odvedli na o-
rožniško postajo v Divačo.

MIRNO GNEZDO.

Na drugem koncu odra so pri raziska-
vanju našli njegovo posteljo, očejo, čev-
lje in drugo obleko, nekaj nožev in sekiro,
katero je morda hotel rabiti v sili; našli
so tudi ostanke jedil in prazno denarni-
co. Vse nakradeno je sproti odnašal in
se vselej vračal v svoje gnezdo. Celo stra-
nišče si je priredil zraven.

IZ JANEZKA JANEZ.

O fantu povedo, da je bil v času službo-
vanja, zlasti zadnje leto strasten igralec
na karte. Tudi šolarje je navajal k igri.
Učitelj je otroke svaril pred njim in re-
kel: «Boste videli, otroci, ta človek bo še
hodil po zaporih in pride lahko na visli-
ce». Prvi del prerokovanja se je izpolnil
— ne daj Bog, da bi se še drugi.

Dr. Janko Kralj.

Dne 3. decembra so na visoki šoli v
Padovi proglasili za doktorja prava g.
Janka Kralja, našega odličnega kultur-
nega delavca, ki je letos spisal prvo
rdečo knjigo ter znamenito socialno či-
tanko. Našemu vrlemu prijatelju, prisrč-
ne častitke!

Jubilej.

Gospod učitelj Ignacij Križman v Go-
rici je praznoval 60 letnico rojstva. Ju-
bilant je pristaš liberalnih idej, s ka-
terimi se mi krščanski socialisti ne mo-
remo strinjati. Vendar pa mu odkrito
priznamo velike zasluge ne le za sloven-
sko šolstvo, marveč tudi sploh za kultur-
ni napredek našega ljudstva na Gori-
škem. Križman spada med prve sloven-
ske učitelje. Jubilantu častitamo.

Črna srajca.

Laški snoparji v Vidmu so izdali nov
slovenski tednik, ki ima naslov «Cami-
cia nera, glasilo furlanskega fašizma»,
vsebina je pisana v slovenščini, pa taki,
da človeka pri branju kar želodec obra-
ča. List se je rodil prvega decembra; ko
umre, že sporočimo.

Smrt vsled sreče.

V Kanadi so povrnili kirurgi po srečni
operaciji vid 30 letnemu delavcu, ki je
bil slep skozi 20 let. Ozdravljeni je re-
kel samo: «Vidim vse! Kakšna sreča!»
in je umrl. Sreče ni prestalo razburjenja.

Zločinski mož.

Kakor roman se bere pripoved gospe
Marije Rože iz Vidma na Savi, katero je

objavil neki časnik v Zagrebu. Gospa
Rože je imela na Ogrskem posestvo blizu
Šopronja. Tam je ustanovila neka an-
gleška družba svojo fabriko in ravnat-
elj fabrike, neki inženir Dunn, se je na-
stani v hiši gospe Rožetove. L. 1914. je
gospa le s težavo izposlovala, da Dunna
niso kot sovražnega tujca internirali in
za časa vojne ga je vedno oskrbovala z
živili. V zahvalo za njeno dobrotljivost
je Dunn po vojni rekel svoji dobrotnici,
da ne gre v svojo domovino brez nje. Kot
mož in žena sta se odpeljala v Edinburg
na Škotsko. Tam pa je doživela gospa
Rože kruto razočaranje. Od inženirjevih
starišev je zvedela, da je njen mož slab
človek. To je kmalu tudi izkusila. De-
narja ji ni dal nikoli nič, ampak je izva-
bil od nje še zadnji ostanek njenega pre-
moženja. Ko pa ji je denar pošel, jo je
dal s pomočjo nekega uslužnega zdrav-
nika zapreti v norišnico, kjer je neka
zdravnica (!) dr. Alexander ubogo gospo
na vse načine trpinčila, da je pravo ču-
do, da ni v resnici zblaznela. Po večme-
sečnem nečloveškem trpljenju pa se je
gospe le posrečilo priti do vodje blaznice,
ki jo je kot ozdravljeno izpustil. Kljub
prigovarjanju rodbine Dunn, ki se je
končno le ustrašila javnega škandala, se
g. Rože ni vrnila k svojemu možu, am-
pak se je vrnila domov v Jugoslavijo, in
sedaj toži ljubeznivega svojega soproga
na ločitev zakona in na povračilo svoje-
ga premoženja. Za trpljenje, ki ga je pre-
stala nesrečnica v blaznici, seveda ni od-
škodnine.

MIHEC: Črna srajca šivala
se iz platna je nekoč.
JAKEC: Zda se že kar na papir
tiska ta hudir.

BELEŽKE.

Zdaj smo na jasnem. Kakor je znano
se člani frimasonskih društev označu-
jejo s tremi pikami ter se jim vsled te-
ga tudi reče «tripični bratje». Tržaški
edinjaši pa se zadnje čase označujejo s
šestimi pikami. Torej niso frimasoni,
ampak «šestopični bratje».

Cvetje iz ulice sv. Frančiška: «denun-
cijacij», «denunciantskim in izdajalskim
početjem», «brezbožne in brezvestne de-
nunciacije», «grdihi, peklenskih nago-
nov», «narodnega izdajstva», «v razpa-
ljenosti strasti izgubili glavo in dušo». Te
rožice smo nabrali v enem samem
kratkem članku «Edinosti» (dd. 3. dec.).
To le za mal vzorec, katerega poklanja-
mo g.du druju Wilfanu v znak posebnega
spoštovanja.

Pogled nazaj. Zmerjanje pri tržaških
občernarodnjakih ni novo. O velikem Ma-
hničju so pisali v «Brusu» l. 1888: Člo-
vek res ne ve, kaj bi pri teh doktorjih teo-
logije bolj občudoval: ali jednostran-
sko-abotno naivnost ali mohamedski fa-
natizem... ali brezumni napuh in grdo
nadutost... Židovski farizeji in Sokratovi
sofisti, to so bili pravi šušmarji v zavi-
janju in njih podlost je bila prava pošte-
nost v primeri z njimi... — Tako so pi-
sali nekoč «Brus» in podobno pišejo l.
1925. «Edinost». Natura se ne zataji.

Prava beseda. Minister Radič je govo-
ril o škodljivosti nacionalizma. Rekel je
tako-le: «Nacionalizem pomenja zabi-
lost». Ali bo sedaj «Edinost» tudi Radiča
opljubala?

Slovenci pred vojno in po vojni. Pred
svetovno vojsko Slovencev po svetu nihče
ni poznal. Noben maček se za nas ni zme-
nil. Sedaj je to drugače. Sam Čičerin je
po nas vprašal. Radič pa je na ljubljani-
skem shodu povedal tale: «Angleški mi-
nister Chamberlain je Ninčiča vprašal,
ali so tudi Slovenci v belgrajski vladi». Angleški minister je hotel reči, da je za
Jugoslavijo velikega pomena, da so ne le
Srbi in Hrvatje, marveč tudi Slovenci v
vladi.

Kaj dā minister. V Ljubljani je rekel
prosvetni minister Jugoslavije, Stefan
Radič: «Srbi srbujejo, Hrvatje hrvatijo,
Slovenci naj slovenčijo. V novi državi je
treba, da vsak narod popolnoma razvije
svojo dušo».

Slovaki. Ogri so se stoletja trudili, da
bi Slovake iznarodili, pa je bil ves trud
zaman. Slovaki so se s Čehi združili v če-
škoslovaško državo, v kateri želijo dobiti
narodno avtonomijo. Po volitvah, pri ka-
terih je dobila katoliška stranka še en-
krat toliko glasov kot pri prejšnjih, je
glasilo «Slovak» napisalo: «Slovaci žiju
a žit budu», to se pravi: «Slovaki živijo
in bodo živeli». Tako pravimo tudi mi:
«Slovenci živijo in bodo živeli» in ni je
sile, ki bi nas mogla iznaroditi.

Komu škoduje

Zadnjič smo obljubili, da pojasnimo v posebnem članku, škodo, katero povzroča edinjška gonja ne malolitarjem, ampak narodu. Ali je bil Mali list potreben ali ne, o tem ne bomo vprašali tržaške gospode: ustanovili smo ga za preprosto ljudstvo, h kateremu se gospoda ni znala in ni hotela ponižati; ljudstvo je samo razsodilo, da je bil Mali list potreben, ker se ga je oprijelo kot vernega glasnika svojih težnj. In ljudstvo samo ga vzdržuje.

Proti ljudstvu.

Stranka edinjšev se je pognala v boj proti listu, kateri je branil slovenskega delavca in kmeta; s tem se je vrgla v boj z ljudstvom. Že spočetka tista stranka ni marala slišati o tedniku za siromašne ljudi. Ko se je brez nje ustanovil, se je brž zaklela proti njemu, da ga uniči. O na noče, da se širi med narod veselje za branje, zanimanje za politične dogodke in s tem izobrazba. Taka stranka je škodljiva za narod.

Mali list in Novice.

Dokler smo bili vsi v slogi v prvih po vojnih letih, nismo mogli od tržaških močnikov doseči, da bi se ustanovil tednik. Ko smo pa «Mali list» sami z velikimi žrtvami spravili k življenju, so koj dobili veselje in denar za «Novice». Torej v slogi nič, v boju koj dva tednika. In kaj je namen Novic? Samo ta: uničiti Mali list, potem pa tudi z Novicami prenehati; potem zopet sloga brez tednika za siromašno ljudstvo.

Obtožbe.

Očitajo Malemu listu, da je naredil nepotrebno zdražbo med Slovenci. Ali je bila zdražba radi Jadranske banke, ali pa radi zamenjave kron res tako nepotrebna? Kdo bi se bil zmenil za te važne zadeve, ako ne bi potom neodvisnega časopisja prišlo v javnost. Kdor ne pozna politične taktike, misli, da se vse doseže s ponižnimi prošnjami in pokloni. Predolgo smo se na tista sredstva zanašali? Ko smo udarili tja, kjer boli, se je zganelo. Nismo delali tega zato, da bi se veselili prepira, ampak zato, da smo koristili ljudstvu.

Kako pa oni?

Nikoli jim nismo odrekli pravice, da se branijo. To je naravna pravica vseh. Oni pa niso imeli krepkih dokazov za svoj zagovor, zato so pa tem bolj krepko začeli zmerjati. Toliko nagnusnega psovovanja se niso nikjer drugod posluževali kapitalistični časopisi v borbi proti socialnim. Slovenskega človeka mora biti sram, če bere kako številko «Edinosti» z napadi. Žalostno je, da se dobe celo redki duhovniki, katerim pri vsem tem velja «Edinost» kot višji evangelij dostojnosti ali celo krščanske ljubezni.

S tistim ogabnim načinom psovovanja se širi surovost v krogih, kateri berejo in čislajo. To so krogi, ki bi morali preprostemu ljudstvu kazati vzgled treznosti in oblike, pa jih «Edinost» navaja v surovost, da postajajo učenci nizkotnosti med narodom.

Nezgodna zavarovalnica.

«Edinost» svoje čitatelje vztrajno vzgaja k zanemarjanju vsega načelnega mišljenja. Nikdar še ni Malega lista pograbil za roge ali mu pogledala na zobe; hočemo reči: ona se ne spušča v nobeno resno razpravo o načelih. Še več: našli smo v nji, da se je izrecno norčevala iz načelne borbe. Njej ni mar, kaj je res, kaj laž, kaj narodu koristi, ali škoduje; ona išče le za sproti strankarskih uspehov. Tako je prišlo do tega, da se ne spoprime rada z Malim listom, ako nima v ozadju kake smešne rezerve. Ona potrpežljivo čaka, da se zgodi njenim voditeljem ali pristašem kaka čisto zasebna ali družinska nesreča. Brž ko kaj takega najde, tedaj se razrepenči kakor zmaj in začne bruhati blato na nasprotnike, češ glejte jih, kako so surovega srca: tega in onega so napadli v časniku in revež si je potem nogo zlomil, pa se jim nič ne smili... Tako so tudi fašistovski napad na tiskarno

«Edinosti» porabili za izbruh proti Malemu listu.

Ali ni žalost za primorske Slovence, da imajo tak-le komediantski dnevnik? Ali ni veličanska duševna škoda, da se čitatelji vzgajajo samo za češčenje prvakov, namesto za resno politično mišljenje?

Razmišljajte!

Vemo, da je resnih ljudi tudi na nasprotni strani. Tem smo povedali, da vse ofenzive proti Malemu listu nič ne hasnejo. Škoda pa trpi narodna vzgoja, neprecenljivo škoda, ker se borba ne vrši v mejah načelnosti in ne v mejah dostojnosti, ter se čitatelji dnevnika vzgajajo v politični in kulturni zaostalosti, namesto da bi ravno dnevnik prednjačil v vsem dobrem.

Aventin. kaj je to?

Vse časopisje piše že celo leto o Aventinu in čeravno so šli poslanci z Aventina spet v zbornico, bo beseda Aventin še dolgo v rabi. Povejmo torej, kaj je to: Aventin.

Po smrti poslanca Matteottija je veliko poslancev iz protesta zoper umor zapustilo parlament in niso marali več vanj. Naredili so si nekak parlament, ki pa ni sklepal nobenih zakonov, ampak je koval načrte za boj zoper fašiste.

Kaj je Aventin.

V latinskih solah se fantje učijo, da so stari zgradili Rim na sedmih gričih; med temi griči se imenuje eden Aventin. Nikar ne mislite, da so ti griči taki kakor na pr. Sv. Just v Trstu: le nekaj metrov so višji od drugih rimskih ulic.

Zanimiva zgodovina.

Leta 494. pred Kristusom, torej pred 2419 leti, so bili v Rimu ubogi kmetje v upor zoper gospodo. Gospoda je od kmetov tirjala, naj plačajo dolgove, ki so jih kmetje med vojskami naredili za prehrano družin. Kmetje so rekli: «Bojevali smo se, polje ni bilo obdelano, pridelkov torej ni bilo; kako in s čim naj mi plačamo svoje dolgove, ki smo jih naredili, da smo preskrbeli kruha družini, vi bogatini molčite, ne tirjajte, vi, ki ne veste kam z bogastvom, vi, ki ste med vojno le poveljevali, ali pa v Rimu sedeli, ko smo mi kri prelivali.» Tako so kmetje govorili in prav so govorili.

Strog in trd zakon.

Takrat je bil zakon o dolžnikih silovito oster. Le čujte! Po zakonu je smel upnik dolžnika s silo zgrabiti, s šibami preteptati in ga — če ni dolga plačal — vreči v zapore ali pa ga za sužnja prodati.

Kmetje protestirajo in zmagajo.

Kmetje so se obrnili na tedanji senat, ki je bil nekak parlament, ter so senatorje zaprosili, da bi tisti trdi zakon odpravili in naredili milejšega. Toda senatorji so bili vsi od gosposke stranke in so prošnjo kmetov odbili. Kmetje niso vedeli, kaj bi storili. Tedaj so pobrali šila in kopita in so bežali na Aventin.

Gospoda bi bila morala za njimi, ko bi hotela iztirjati denar. Ker pa ni gospoda želela, da bi kmetje zapustili zemljo, se je jela gospoda «glihati». In kmetje so dosegli ustanovitev razsodišča. Potem šele so se vrnili z Aventina v domačijo.

Poslanci in Aventin.

Po Matteottijevem umoru so se mnogi poslanci umaknili iz parlamenta ter so ga zapustili v prepričanju, da vladna stranka ne bo dolgo sama vladala in da jih bo Mussolini vabil na «glihanje». Pa se ni vdal. Vdali so se poslanci in so Aventin zapustili.

Iti na Aventin pomeni torej narediti nekak političen protest; je neka vrsta političnega štrajka.

Naš podlistek.

V kratkem začnemo v Malem listu objavljati lepo povest z naslovom «Kaznovani zločin» od slavne pisateljice E. Handel-Mozzetti.

Za invalide, vdove in sirote

1. Likvidacijski odbor pri generalni invalidni komisiji je sklenil, da teče rok 5 let za vlaganje invalidnih prošelj v novih pokrajinah od 1. oktobra 1921. To velja za invalide same (tako imenovane direktne pokojnine) in ne samo za prošnje vdov, sirot, starišev, bratov in sester (tako imenovane indirektne pokojnine).

Oni, ki bodo sedaj vložili prošnje pa bodo dobili pokojnino samo s prvim dnem meseca, ki sledi onemu, ko so vložili prošnjo. To zaradi tega, ker so zamudili rok za vlaganje prošelj, ki ga je določil zakon (31. XII. 1923).

Zaradi neizplačenih zastankov se morajo prizadeti obračati vedno le na pristojno nadzorništvo (Delegazione del Tesoro) in ne v Rim.

Pokojnina in vzdrževalnina se nakaže invalidom in njihovim družinam s 1. oktobrom 1921. ako so prejeli že prej začasno podporo. Če pa niso prejeli podpore, potem se jim nakazuje pokojnina samo s 1. julijem 1923. V tem pogledu se je napravila mogoče kakšna izjema, da se je na pr. vdovi nakazala pokojnina od dneva moževe smrti in ne šele od 1. okt. 1921. ali pa od 1. jul. 1923. V takih slučajih je ministrstvo smatralo, da so z moževo smrtjo zmanjkala vsa sredstva za vzdrževanje.

Do teh ugodnosti pa nima nihče pravice, temveč je v oblasti ministrstva, da izkaže temu ali onemu prošelcu posebno naklonjenost. Zato je brezuspešno v takih slučajih vsako posredovanje, češ da drugi prejema pokojnino že od prej.

Kdo povzroča malarijo?

Majhna živalca.

Povzročitelj malarije je malo živo bitje, imenovan plazmodij, ki živi v krvi in sicer v rdečih krvnih telescih, ki so glavna sestavina krvi in ji dajejo rdečo barvo. Te živalce se nahajajo le v bolnih na malarijo in so v zvezi z mrzličnimi napadi. Ko se namreč plazmodiji množijo in nov zarod preplave vso kri, kar se zgodi pri trodnevni vsakih 36 in pri četverodnevni vsakih 48 ur, tedaj napade bolnika malarična mrzlica. To dejstvo je opazoval pod mikroskopom (skupina povečevalnih leč) francoski zdravnik Laveran 1. 1882.

Kako pride ta živalca v kri?

Kako zaidejo plazmodiji v človeško kri, je bila dalj časa uganka. To skrivnost je razvozlat 1. 1898 naravoslovec Grassi. Grassi je opazil, da se nahaja na površini stoječe vode po vseh krajih, koder razsaja malarija, gotove vrste komar, ki ga imenujemo anofeles. Kjer tega komarja ni, tudi malarije ne dobimo. Bilo je torej naravno, da je Grassi sumničil komarja anofeles, da prenaša malarijo.

Čuden Anglež.

Mnogi poskusi so dokazali to sumničenje kot pravo. Grassi je dal pčiti po komarjih najprej bolne na malarijo in čez nekaj dni je spustil iste komarje na zdrave ljudi. Vsi ti so oboleli na malarijo. Za poskuse se je prijavilo mnogo prostovoljcev, ker ti poskusi niso zelo nevarni, saj razpolagamo z zdravilnim sredstvom zoper malarijo. Isto je potrdil Anglež Manson, ki je nesel iz Italije v London okužene komarje in žnjimi tam okužil z malarijo svojega sina in nekega zdravnika.

Kaj so dognali poskusi?

Poskusi pri ljudeh so neovrgljivo dokazali, da prenašajo malarijo edinole komarji anofeles, ki so na videz po vsem podobni navadnim komarjem. Le pod povečalnim steklom zapazimo naslednje razlike.

Hudobna beštja.

Anofeles ima črne pike na perutih, navadni komar je brez njih; anofeles ima enako dolge tipalnice kakor rilec,

pri navadnem komarju so pa tipalnice mnogo krajše. Pikajo le samice.

Kaj dela ta hudoba?

Natančna preiskovanja z najboljšimi aparati so razkrila, da vsrka komar gotove zastarele oblike plazmodijev s krvjo vred v svoje telo, da se ti razvijajo v komarju pri ugodni toploti (vsaj nad 20° C, najugodnejša toplota za razvoj je 30° C) zopet v druge oblike in te na pol razvite plazmodije vcepijo komarji s pikom zdravim ljudem pod kožo. Le kronično bolni na malarijo morejo komarje okužiti, ker vsebujejo zastarele oblike plazmodijev, ki se v komarju lahko razvijajo; na bolnikih s svežo malarijo se komarji ne okužijo.

Sveti Sava

dobrotnik srbskega ljudstva

V dvanajstem stoletju se je rodil Sava, sin srbskega vladarja. Kot mlad fant je zapustil očeta in mater, razkošni kraljevski dvor in stopil v samostan, da bi služil Bogu ter zveličal svojo dušo.

Človek obrača, Bog obrne.

Sava je šel v samostan z edinim namenom, da si dušo reši, Bog pa ga je namenil še za drugo nalogo v prid srbskemu ljudstvu. On je postal škof, nadškof, hodil od vasi do vasi, ljudstvo učil, pisal knjige; on je ljudstvu poglobil vero, dvignil mu je moralo. Malo je oseb v zgodovini, ki bi se bile tako vtisnile v dušo ljudstva, kakor se je sveti Sava vtisnil v dušo srbskega naroda. Da je to res, pričča češčenje, ki ga uživa ta sveti mož v srbskem narodu, pričajo pa tudi neštete povesti, ki so o njem nastale med srbskim ljudstvom.

Doba groze in trepeta.

Prišel je čas, ko je srbski narod jel okušati grozovitost turške vlade. Ljudstvo je begalo po gozdovih, po jamah, po gorah in pretrepelo gorje, kakor morda noben narod na svetu ne prej ne poslej. Vse so Srbi vzeli: hišo in pohištvo, govedo in plug, obleko in obutev. Narod je ostal gol in nag. Iz tistih časov so se ohranile najbolj žalostne srbske pesmi, ki so tako lepe, da morajo ganiti še tako trdo srce.

Edino tolažilo.

Vse je srbski narod zgubil, samo nekaj mu je v tistih groznih časih ostalo, samo eno svetinjo si je še ohranil: grob, v katerem so počivale kosti velikega svetnika. Ta grob se je nahajal v mestu Mileševu in narod je z vseh strani romal h grobu, kjer je prosil za milosti, kjer je izjokal svojo žalost. In vsakikrat, ko so se Srbi vračali od tega groba, so se čutili močnejše, krepkejši in so v sebi znova začutili vero, da pride čas narodne svobode.

Turek udari.

Turki so skraja dopuščali tisto svetosavsko romanje, ker so menili, tega bo že konec, ko bo to ljudstvo sprejelo našo vero in bo govorilo naš jezik, svojega pa pozabilo, ter bo to ljudstvo obleklo naše običaje. Mine deset let, mine 100 let, mine 300 let, zaman in zaman. Srbsko ljudstvo govori še vedno po svoje, molí še vedno po svoje, drži se še vedno starih običajev in — roma še vedno na grob svetega Save. Kaj naredi Turek? Veliki vezir, Sinan paša v Carigradu, da povelje, naj se prenesejo kosti svetega Save v Belgrad. To se zgodi. V bližnjem kraju Vračarju da zapaliti velik kres in kosti sv. Save vanj vreči. Tudi to se je zgodilo in sicer v koncu aprila 1595. leta. Kostí so zgorele in pepel so razsuli na vse štiri strani, da bi ga Srbi niti trohice ne rešili. Tedaj je ves srbski narod zaplakał v tihi, neizrekljivi žalosti.

In kaj se je zgodilo?

Srbi so videli, da so pepel svetega Save raztrosili na vse strani. Dotlej so imeli le eno Mileševu, od tedaj pa je cela Srbija postala Mileševu: vsak kamon, vsak griček, vsako grudo prsti v celi Srbiji so Srbi smatrali, da hrani trohico pepela

svetega Save in tedaj so jeli častiti vso srbsko deželo, ki so ji rekli: «Naša zemlja, naša sveta zemlja». In Srb ni pozabil svetega Save, ampak ga je v srcu nosil bolj kot kdaj prej. Turek je obračal, Bog je obrnil.

Srbi pod Avstrijo.

Tisti Srbi, ki so pripadli Avstriji, so svetega Save prav tako častili, kakor Srbi v svobodni srbski državi. Avstrija je to videla, gledala, opazovala in se tega — zbal. Kaj naredi? 32 let je tega, odkar je Srbom zabranila praznovati svetega Save. Kam je to gnalo, je jasno. Avstrija si je nakopala smrtno sovraštvo Srbom, Avstrija je propadla, Srbi pa so se združili v enotno državo, v kateri častijo svetega Save kot največjega dobrotnika vsega srbskega naroda.

Kmetijska zadruga

Iz prizadetih krogov na kmetih prejeli smo sledeči poziv, katerega priobčujemo.

Poziv odboru za ugotovitev krivde in krivcev, ter likvidacijskemu odboru bivše Kmetijske Zadruga v Trstu.

Ker je, oziroma bi morala biti, likvidacija bivše kmet. zadruga že dovršena, prosimo, da nam oba odbora podasta tozadevna poročila. V nasprotnem slučaju bo treba ubrati druge poti, da se pride končno v tej stvari na čisto, ker je že res zadnji čas. Za to prosimo!

Organizacija narodnih manjšin

Kakor smo poročali, se je vršilo v Ženevi letos prvo zborovanje narodnih manjšin. Naletelo je to zborovanje na nezaupanje pri nekaterih vladah večinskih narodov, kakor je umevno; pa tudi na nezaupanje držav, ki so med vojno Nemčijo oklestile in ki ne bi marale, da bi Nemčija dviginla zastavo narodnih manjšin. To je neopravičeno in krivično. «Mali list», ki ni odvisen od nobene stranke, je že povedal svoje mnenje in ga ponavlja; manjšine se morajo okleniti vsake rešilne bilke, da ne utonejo, naj pa to bilko prinese Nemec ali Turek ali Japonec. Zato je umljivo, da se bosta obe slovenski stranki, liberalna in krščansko socialistična, udeleževali zborovanj tudi v bodoče.

Razprodajalci!

Naročite takoj
„LJUDSKO PRATIKO“

Prodaja se po L. 2. — Razprodajalci dobe običajni trgovski popust. Pišite na „MALI LIST“ TRIESTE, casella centro 37.

Poravnajte naročnino!

Psi in revolucija.

V mestecu Slavjansk (dežela kubanskikh kazakov) je priznal občinski odbor, da je «pes kot ostanek buržuazne dobe socialno škodljiv pojav, ker je namen psa varstvo zasebne lastnine. Kapitalistična država je vstvarila zakone, ki narejajo «sveto» zasebno lastnino in zgradila sodnije in ječe in je hujškala pse na proletarce, ki so bili proti kapitalizmu. V proletarski deželi ni več sodnije, pa mora biti napovedana vojna tudi psom. Pes je naravnost izzivanje socializma, ker je vtelesen roparski nagon. Če je odpravljen kapitalizem, naj bodo uničeni tudi njegovi podrepaniki — psi čuvaji. V syrhu propagande te naredbe je sklenil mestni odbor postreliti vse pse in «zgraditi na kraju ustrelitve spomenik, ki bi predstavljal buržuja s pasjim gobcem, v cilindru, z zasmehovalnimi napisi».

To se je zgodilo leta 1923. Kmalu nato pa je razglasil Lenin, da je prva naloga komunizma naučiti se tržiti, ker brez trgovine ni države. Tudi slavjanske oblasti so morale dovoliti zasebno trgovino in najem hiš. Dovolil je tudi «zastopnikom male buržuazije — v smislu nove ekonomske politike — da imajo pri hišah in trgovinah pse-čuvaje». Toda komunistične slavjanske oblasti so se znale potolažiti tudi ob tej priliki. Oredili so obenem, da mora vsaka pasja hišica imeti sledeči napis: «Nekoč bo priklenjena tudi svetovna buržuazija kakor je tu priklenjen njen podrepanik — pes-varuh». Oblasti mislijo, da bodo imeli ti napisi «zasramovalni učinek velikega vzgojnega pomena».

ZAHVALA

Podpisani pogorelci se tem potom zahvaljujemo zavarovalnici «La Fondiaria» in njenemu glavnemu zastopniku

gosp. Dragotinu Starec-u iz Barkovelj za točno izplačano povoljno odškodnino za pogorele stavbe in premičnine. Istočasno vsem svetujemo, da se zavarujejo pri tej najboljši zavarovalnici, katero tudi vsem priporočamo.

Plešivica, dne 1. decembra 1925.

Čok Ivan, Skrinjar Josip,
Cerkvenik Ivan.

MALI OGLASI

CENA Malih oglasov: navadni tisk 20 stotink beseda; masno 30 st. beseda; vse **Z VELIKIMI ČRKAMI** 40 st. beseda.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 5.

KUPUJEMO in plačamo po najvišjih cenah drva za kurjavo, oglje, hrastove in bukove hlode, suhe gobe, med, mleko, jajca, maslo itd. — Kmetijsko-trgovsko društvo — Trst, via Raffineria 4.

PRSNi SIRUP izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu, navadnim pljučnim boleznim in influenci, za odrasle in otroke. — Lekarna «Pri Odrešeniku» v Il. Bistrici.

REVMASAN, (tekočina ali mazilo) uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih in križu in proti revmu. — Izdeluje Lekarna «Pri Odrešeniku» — Il. Bistrica.

PRIPOROČAM svojo staroznano žgarnjarno v Trstu, Scala Belvedere št. 1. Imam v zalogi najboljši spirit, razna vina in likerje. — Ferdinand Pečenko, lastnik.

DOBER SVET JE ZLATA VREDEN. Proti slabosti in bolečinam v želodcu, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, in zaprtju uživajte «**GASTRIN**» — Lekarna «Pri Odrešeniku» v Il. Bistrici.

LEPO POSESTVO NA KRASU z vinogradi, živino, prašičjerejo, se odda na polovico pridni in poštini družini. — Naslov pri upravnistvu.

Röntgenološki zavod

PRIMARIJA

dr. A. de Fiori

— v Gorici —

Corso Vittorio Em. III. 14

Sprejema od 9-12 in od 2-4

Cerkvena umetnost - Dober tisk

NOVA TRGOVINA

ENRICO TOFFOLETTO

TRST, Via del Pesce 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov. Cerkvena obleka in potrebščine.

KONKURENČNE CENE.

Kdor rabi

Pehištvo, šivalne stroje Singer in druge potrebščine za stanovanje

naj si ogleda zalogo pahištva

G. BREINER

TRNOVO

pri Bistrici in OPATIJA, predno kupi kje drugje.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah. **KRONE** plačuje višje kot vsi drugi. **ZALOGA** raznovrstnih ur in zlatenine.

Zobozdravniški ambulatorij

TRST, v. Settefontane št. 6

od 9. do 12. ure in od 15. do 19 ure

Ljudske cene.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. CICERO - Postojna

sprejema vsak dan od 9-12; 14-18

Vsa dela zajamčena in po ljudskih cenah.

Izšel je žepni koledar

VEDEŽ

za l. 1926

dobiva se v knjigarni

ŠTOKA - TRST

d. z o. j.

Via Milano 37

in vseh trgovinah po deželi. Cena L. 4. — Priporočeno po pošti L. 4.80

ALOJZIJ POVH

URAR IN ZLATAR

piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

Lastna tovarna in delavnica. Proda, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah.

OZELJAN.

Živ zgorel. V sredo 25. novembra okoli osmih zvečer je 27 letni Josip Konič domače Korcitolov podtikal štedilnik; zraven je sedela žena in en otrok; drugi otrok je že spal zgoraj v sobi. Naenkrat je nastala grozna eksplozija, tako da so se bližnje hiše kar stresle; štedilnik je vrglo v zrak, notranje zidove (paradane) je sesulo, vrata zasulo ter predrlo strop in streho. Otroke, spečega v zgornji sobi je vrglo na drugi kraj sobe, a poškodovano ga ni. Žena pri štedilniku je bila po obrazu lahko opečena in tudi otroku, ki je bil pri nji, se ni zgodilo nič. Možu pa se je naenkrat vžgala obleka. Skočil je skozi okno in obupno klical na pomoč. Ljudje so od vseh strani prihitali skupaj, ali žalibog prepozno; mož se je že obnemogel zgrudil na tla. Obleka je vsa zgorela na njem; bil je ves črn od ognja, ožgano meso je viselo od njega, grozovitost je vpil od bolečin. Nekdo je šel takoj v Gorico po «zelene križe», ki je prispel in ga peljal v bolnišnico. Tam je v hudih bolečinah izdihnil dušo v petek 27. nov. Pokopali so ga na domačem pokopališču dne 30. novembra. Zelo veliko ljudi se je pogreba udeležilo. Bog mu bodi milostljiv in Bog nas varuj takih nesreč. — Kaj je bilo pravi vzrok nesreče; se ne ve zagotovo. Najbrž je bila kaka razstrelilna snov iz vojnih ostankov.

BAČ na Pivki.

Dragi Mali list! Že dolgo časa nisi dobil nobenega glasu od nas. Za danes kaj malega. Fantje in dekleta imamo sedaj vaje v cerkvenem petju. Učimo se za božične praznike pod vodstvom g. Šuligoja. — Tebi, Mali list, želimo vesele božične praznike in srečno novo leto; dal Bog, da bi lepše s teboj navneli v prihodnjem letu, kakor letos, ko so te reveža parkrat zaplenili. Živi te Bog brez križev in nadlog. Pozdravljamo te vsi fantje in dekleta z Bača.

GOLAC.

V nedeljo sem bil na Golcu pri maši. Zelo čedna cerkva. Lepo petje v cerkvi, da sem bil vesel. Zdi se, da so se dekleta pobiljšala. Čul sem da sta že dve odšli nekam na Pivko kot gospodinjki k premožnim hišam. Na žalost sem pa videl na župnišču, ki je že od prej v slabem stanju, sedaj še okna z papirjem zalapljen. — V Poljane hodijo italijanske učiteljice na ogled; pretekli teden se

je ena pripeljala v lepem avtomobilu, pa vsaka zopet odleti. Se ve, mislijo, da je v Poljanah paradiž za gospodične... Šola je seveda potrebna, ali šola domača, v našem maternem jeziku. Poleg tega naj bi se le otroci učili italijanščine; saj kolikor človek zna, toliko velja. Toda podlaga vsega učenja more biti le domači jezik.

TOMAJ.

Zgodovinski dan. Nedelja 6. decembra ostane Tomajcem v trajnem spominu. Vršilo se je zborovanje za ustanovitev nekakšnega fašistovskega društva. Vso to reč je vpeljal naš vrli šindako Fakuč z namenom, da si zagotovi za prihodnje novi naslov «podestà». V nedeljo popoldne so pri kalu blagoslovili zastavo, potem pa so do polnoči v Skrljevi gostilni jedli in pili. Ljudje pravijo, da je bilo samo ta dan kakih 1800 lir stroškov. Kje pa so stroški za priprave? In kakšno korist bo imel kmet od novega društva? Se plačevati bo moral članarino. In vse to se je spomnil Fakuč sedaj, ko ni bilo nobene sile in strahu, da bi se moral kaj ustanavljati. Člane je seveda nabral samo med patentarji. Starešini iz Tomaja se niso hoteli vpisati razen enega (v tem so jih Šepuljci posekali). Fantje tomajski so se to nedeljo raztekli po sosesčini. Dekleta iz Tomaja, razen dveh, tudi niso videla plesa... Tak je Tomaj! Fakuč pa pripada tisti skupini, katera ima za glasilo «Edinost» in «Novice». V tem je razlika.

MUNE.

Ob zadnjih volitvah so nam gospodje iz Podgrada obetali novo cesto. Tako lepo in sladko so govorili, da smo jim prav zares verjeli. Po volitvah pa je preteklo že skoraj dve leti, ceste pa še ni. Vendar gospodje še vedno radi zahajajo na Mune in še vedno tako sladko govorijo. — Ker nam je pot v Sev. Ameriko zaprta, začeli so naši v zadnjem času hoditi v Avstralijo po delo in zaslužek; drugi se obračajo v Južno Ameriko. Doma je pa siromaštvo.

Po čem je lira?

Dne 9. decembra si dal ali dobil:

za 100 dinarjev — 43.75 L.

za 100 č. kron — 73.30 L.

za 100 fr. frankov 93.50 L.

za 100 šilingov — 343. — L.

za 1 dolar — 24.60 L.

za 1 funt — 120. — L.

GOSPODARSTVO

Preskrbovanje Trsta v mlekom

(Ker gre za važno narodno-gospodarsko vprašanje, je dobro, da se zaslišijo razna mnenja. Priobčujemo ta članek znanega socialnega pisatelja, prepuščajoč njemu odgovornost za izvajanja. - Uredništvo).

«Zato se pa mora pobrigati mestna občina, ako noče, da ne pride centralna mlekarina kapitalistom v roke...»

(Dr. Agneletto Josip v «Edinosti» z dne 12. nov.)

Skrb, da bi mlekarne ne prišle kapitalistom v roke, se opaža danes na vseh koncih in krajih. Organizatorji zadrug in sploh vsi tisti, ki se brigajo za gospodarsko blagostanje narodnih množic, se trudijo, da bi preprečili prehod mlekarne v oblast kapitalizma.

Kakor element narodnega gospodarstva spadajo mlekarne vendar k produkciji. Moja knjiga «Idealizem» ni prav za prav nič drugega, nego cela vrsta dokazov, da more sedanja generacija misliti le na reorganizacijo konsuma (socializacija trgovine oziroma v skromnejših razmerah: prehod trgovine iz rok kapitalistov v zadrug), ne pa produkcije. Produkcija ostane in mora v interesu narodnega gospodarstva ostati še za dolgo dobo individualna, t. j. kapitalistična. Komur ne zadostujejo moji teoretični dokazi, naj vpoštevaj vsaj ogromni in neizmeren dragi in krvavo plačani praktični dokaz ruske revolucije. Ta poslednja nam je dovolj jasno dokazala, da se z reorganizacijo narodnega gospodarstva ne sme pričeti pri produkciji. Jaz res ne morem razumeti, čemu ljudje, ki se bavijo z narodnim gospodarstvom, nikakor nočejo vpoštevati tega velikega zgodovinskega nauka, ki nam ga je dala ruska revolucija?

Produktivne (kamor spadajo seveda tudi mlekarne) zadrug, niso bistveno nič drugega, nego združevanje malih kapitalistov za borbo proti velikim kapitalistom. Borba brez upa zmage!

Produkcija se mora torej za sedaj razvijati po zakonih kapitalističnega gospodarskega sistema, in čim večji so kapitalisti, ki vodijo in financirajo produktivna podjetja, tem bolje je za narodno gospodarstvo in dosledno tem večjo korist ima od tega naš narod.

Pri ustanavljanju modernih mlekarin nimajo torej zadrugarji ničesar iskati, mlekarne naj organizirajo kapitalisti sami, ki imajo za to dovolj kapitala. Pač pa imajo zadrugarji pri tem drugo, zelo važno nalogo. Od ene strani je treba organizirati konsume mleka, da jih lastniki mlekarne ne bodo oškodovali s slabo kakovostjo in previsokimi cenami mleka, od druge strani pa kmeti, da jih ne bodo odirali isti lastniki mlekarne s prenizkimi cenami.

To oboje se da doseči le potem federativne zadrugne organizacije konsumentov, ki bo rešila ne le vprašanje mleka, temveč še nekaj drugih — malenkosti.

Drago Godina.

Konkurenca. Casopisi javljajo: Jugoslovanska vlada proučuje načrt, da bi se iz Sušaka, Martinšice, Bakra in Kraljevice naredilo eno samo veliko pristanišče, katero naj bi nase potegnili tržaško in reško trgovino.

Plin v Trstu. Tržaška občina bo opustila svojo občinsko plinarno, ker se ji slabo izplačuje. Pogodila se je z gospodarji škedenjskih plavžev, da bodo ves potreben plin za mesto dajali plavži.

Cene po Italiji: Pšenica: poprečna cena 160-190 lir stot. — Koruza 85 do 120 lir stot. — Seno 32-76 lir stot. — Voli 400-600, krave 300-480, teleta 550-850 za stot. žive teže.

Cene po Istri: Črno vino: Pazin 250, Buje 240, Izola 280, Koper 280-360, Buzet 230. — Belo vino: Pazin 220, Buje 220, Izola 260, Koper 280-360, Buzet 220. — Olje poprečna cena 8-12 lir liter.

ZANIMIVOSTI.

Srebrna podgana v Kölnu.

Angleške čete se pripravljajo na odhod iz nemškega Kölna, kjer so gospodovale od premirja dalje. Priporočuje se o Angležih in o raznih dogodkih v tem času marsikaj, zanimiva med tem pa je gotovo nastopna pripovedka:

Neki angleški oficir si je ogledoval mesto z raznih strani povsem natančno in prišel je tudi v veliko katedralo, v največjo gotičsko cerkev na svetu. Gledal je na desno in levo, občudoval oltarje in slike, potem je prispel k oltarju Matere božje, kjer se je zelo začudil. Zapazil je tam veliko srebrno podgano.

Podgana? Kaj to pomeni? je vprašal oficir ponižnega cerkvenega čuvaja, ki ga je premisljal. Odgovoril mu je: To je stara povest. Pred nekaj stoletji je mesto Köln trpelo po invaziji ogromnega števila podgan, ki so uničile vso zelenjavo okoli mesta, v mestu samem pa so uničevale, kar jim je prišlo pod noge in strašile so ljudi, posebno ženske. Požrle so po mestnih delih ogromno jestevin in tvorile so veliko nevarnost za javno zdravje. Vsi poskusili, da bi se zatrla ta golazen, so bili zaman. Nato se je dobro katoliško ljudstvo v Kölnu obrnilo na ravnanost do čudodelne slike Matere božje, vršila se je velika cerkvena svečanost z molitvami in verskim petjem, nakar je bila podarjena oltarju Matere božje velika srebrna podgana v namen, da reši mesto strašnih podgan, pod katerimi toliko trpi dan na dan... In potem?... Potem se je zgodil ta čudež: drugi dan so izginile vse podgane.

Angleški oficir je gledal začuden na čuvarja, nekaj časa je molčal, potem pa ga je vprašal: Ali pa res verujete vi v ta čudež, vi prebivalci Kölna? Čuvaj se je namuznil, potem pa z nasmehom odgovoril. O ne, gospod kapetan! Ako bi mi verjeli, potem bi bili že pred mnogimi meseci postavili pred oltar Matere božje srebrnega Angleža...

Umetnik v stradanju zdijal.

Francoski umetnik v stradanju Wolly je vsiral v svoji stekleni celici v poslopju «Petit Parisien» že 11 dni brez jedi, pijače in spanja. V noči na soboto pa je začel divjati in se ni več pomiril. Oddali so ga v bolnico.

Dr. Marx o nacionalizmu.

Vodja centra in bivši nemški kancler dr. Marx je govoril o locarnski pogodbi in je rekel med drugim: «Največja naša nesreča je nacionalizem in sicer za vse narode. Francoske nacionaliste opravičuje delovanje nemških nacionalistov in obratno. Briand bi Nemčiji v marsičem popustil, če bi ga ne ovirali francoski nacionalisti. Do cilja svetovnega miru le počasi napredujemo, dokler nas teže okovi nacionalizma».

Za davčno enakost.

Finančni minister Jugoslavije je že izdelal načrt za novo postavbo, po kateri se bodo po celi državi izenačili direktni davki, kateri so bili dosedaj zelo neednako razdeljeni.

Federzoni je tako rekel. Notranji minister Lajze Federzoni je na nekem zborovanju v Padovi (24. sept. 1923.) takole rekel: «Braniti italijanstvo, to je jezik, običaje, omiko, zavest, to je naša narodna dolžnost, in še več: je človečansko pravo. Ne moremo se temu odreči. Drugi pa nimajo pravice, da bi videli v tem kako nevarno ali sovražno misel».

Stab. tip. S. Spazzal, Trieste, C. C. I. 7469.

Dr. SANDRO RIZZATTI

SPECIALIST

za bolezni ušes, nosa, grla.

Asistent dunajske klinike.

Sprejema od 11-12 in od 3-4.

GORICA, v. Mameli (v. Scuole) 5.

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria

(Travnik) v hiši Paternolli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Katoliška knjigarna

v Gorici (Montova hiša) ima veliko izbiro šolskih zvezkov, knjig, sestil, risarskih blokov, črtala, sploh vse šolske potrebščine v zelo veliki izbiri.

Prodaja se na drobno in na debelo.

Privatna klinika

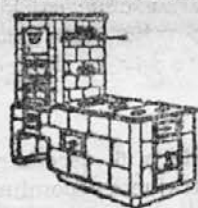
D. Cicero

v Postojni
izvršujejo se vse kirur-
gične in notranje

operacije

vsa električna zdravljenja

Zarko X.

Poprave Spopolnitve

Andrej Purič

Kovaški mojster

TRST

Via Media št. 6

Izvršuje

Vsakovrstna stavbena dela. - Železne ograje in omrežja - Takojšnja izvršitev. Štadilniki vseh vrst. Izdeluje tudi železne roletes.

Največja zaloga pohištva

na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gosposka ul.) 14

Ustanovljena leta 1897.

Na izbiro 50 celotnih oprem

bodisi za spalnice

bodisi za obednice

od prav preprostih do najbolj razkošnih

Cene zmerne!

Delo trdno!

Pohištvo lasnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

ANTON BREŠČAK

VIA CARDUCCI (GOSPOSKA UL.) 14

čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst **vla Caprin 5 pri Sv. Jakobu** Trst

Za božič

in novo leto

je najprimernejše

darilo

par dobrih čevljev.

Bogata izbira

pri FORCESSINU.

JAKOB ŠULIGOJ

Prvi in edini slovenski urar in zlatar v

GORICI

Gosposka ulica 19

Priporočila svoje velike zaloge vseh vrst ur, zlatnine in srebrnine, vse po nizkih cenah.

Dr. DIONIZ GODINA

ODVETNIK

SODNIJSKI TOLMAČ, za slovenski, srbsko-hrvaški in nemški jezik.

TRST

Via Torre bianca 41, telefon 5 37

Najvišje čene plačujem za

KOŽE

kun, zlatice, isic

dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cosare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljatve po pošti